Dosarul nr. 2c-3019/2023
nr.2-23171008-12-2c-30112023-1

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

17 decembrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediu Rîșcani)
Președintele ședinței, judecătorul Bagrin Lucia
Grefier Cibotari Cristina

în sediul instanței, în ședință publică, a examinat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea în ordine de regres a sumelor,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 29 noiembrie 2023, Statul Republica Moldova, reprezentat de către Ministerul Justiției a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea sumei în ordine de regres, în mărime de 288231,93 lei.

În motivarea acțiunii depuse, reclamantul a invocat că, în fapt, reclamanții, patru la număr, Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica și dna Victoria Dări, la momentul evenimentelor, trei reclamanți erau angajați ai Ministerului Afacerilor Interne. Dna Victoria Dări fusese angajată în cadrul Departamentului de Executare al Ministerului Justiției până în anul 2010. La date diferite, toți reclamanții au obținut decizii judecătorești care obligau Consiliul municipal Chișinău să le acorde spațiu locativ, în conformitate cu legislația în vigoare, cu excepția dnei Victoria Dări, care și-a bazat acțiunea pe Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, toți reclamanții au invocat prevederile Legii cu privire la poliție. Reclamanții au inițiat proceduri de executare, deciziile judecătorești respective au rămas neexecutate.

Invocând prevederile Legii nr. 87, reclamanții au inițiat acțiuni în despăgubiri împotriva Statului, pentru perioade succesive de neexecutare. Instanțele naționale au admis parțial acțiunile reclamanților, constatând încălcarea drepturilor, garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, acordându-le anumite despăgubiri.

Referitor la cererea dnei Victoria Dări, după două acțiuni în despăgubiri care s-au finalizat cu constatarea unei încălcări pentru durata nerezonabilă a procedurii, reclamantei i s-a respins cea de-a treia acțiune privind perioada de neexecutare cuprinsă între lunile noiembrie 2016 și octombrie 2017.

Printr-o decizie din 05.04.2018, Curtea de Apel Chișinău a decis că reclamanta nu mai putea revendica statutul său de victimă, deoarece renunțase la serviciul public care îi dădea acces la spațiu locativ. Reclamanta nu a depus recurs, iar această decizie a devenit definitivă.

Important, reține reclamanta că Hotărârile judecătorești în favoarea reclamanților Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica rămân a fi neexecutate până în prezent, de la ultimele recursuri naționale împotriva fondului în baza Legii nr. 87 s-au scurs noi perioade de neexecutare cuprinse între 2 și 3 ani, perioade noi care sunt, în sine, în mare măsură suficiente pentru a constitui o a doua încălcare a aceleiași proceduri de executare.

Referitor la cererea lui Andrei Prodius, se invocă că prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău din 10.03.2009 Consiliul Municipal Chișinău a fost obligat să-i acorde lui Prodius Andrei și membrilor familiei sale spațiu locativ sub forma unui apartament sau casă separată în conformitate cu normele stabilite de legislația locativă în vigoare.

Se reține că prima acțiune înaintată, în baza Legii nr. 87, a fost soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel din 28.11.2012, acordat prejudiciu moral în sumă de 10.000 lei (aproximativ 630 euro la momentul faptelor). A doua acțiune soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel din 21.05.2019 (perioada de neexecutare examinată 4.06.2012 - 4.10.2018), acordat prejudiciu moral în sumă de 25000 lei (aproximativ 1245 euro la momentul faptelor) și prejudiciu material în sumă de 84000 lei (aproximativ 4185 euro la momentul faptelor).

Articolele invocate în fața CEDO, prin cererea nr.44894/13 din 28.05.2013, au fost art.6 și 13 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, art. 14, suma solicitată pentru prejudiciu moral 20000 euro, pentru prejudiciu material prețul unui apartament, corespunzător necesităților familiei sale - 42167 euro, chiriile din perioada octombrie 2018 - august 2020, *id est* 4440 euro, pentru costuri și cheltuieli 2000 euro, sumele acordate de către CEDO, au fost de 1400 euro ca prejudiciu moral, 4400 euro ca prejudiciu material și 50 euro ca costuri și cheltuieli.

Referitor la cererea lui Grigore Cotovici, se invocă Decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău din 5.04.2006.

Se reține că prima acțiune înaintată, în baza Legii nr. 87, a fost soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 25.04.2013, acordat prejudiciu moral în sumă de 20000 lei (aproximativ 1240 euro la momentul faptelor). A doua acțiune soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 28.01.2015 (perioada de neexecutare 4.12.2012-04.06.2014), acordat prejudiciu moral în sumă de 3000 lei (aproximativ 150 euro la momentul faptelor) și prejudiciu material în sumă de 20000 lei (aproximativ 1000 euro la momentul faptelor). A treia acțiune soldată prin Decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău din 7.06.2016 acordat prejudiciu moral în sumă de 2000 lei (aproximativ 90 euro la momentul faptelor) și prejudiciul material în sumă de 31400 lei (aproximativ 1411 euro la momentul faptelor). A patra acțiune soldată prin Decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău din 8.05.2018 (perioada de neexecutare 05.11.2015-30.04.2017) acordat prejudiciu moral în sumă de 3000 lei (aproximativ 150 euro la momentul faptelor) și prejudiciu material în sumă de 38000 lei (aproximativ 1924 euro la momentul faptelor). A cincea acțiune soldată prin hotărârea definitivă a instanței de fond din 25.06.2019 (perioada de neexecutare 01.05.2017-01.05.2019) acordat prejudiciu moral în sumă de 2000 lei (aproximativ 100 euro la momentul faptelor) și prejudiciu material în sumă de 60000 lei (aproximativ 2928 euro la momentul faptelor).

Articolele invocate în fața CEDO, prin cererea nr.69759/13 din 15.10.2013, au fost art.6 și 13 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, art. 14, suma solicitată pentru prejudiciu moral 20000 euro, pentru prejudiciu material prețul unui apartament, corespunzător necesităților familiei sale - 54448 euro, chiria plătită în perioada mai 2019 - septembrie 2020, *id est* 2039 euro, pentru costuri și cheltuieli 2000 euro, sumele acordate de către CEDO, au fost de 2300 euro ca prejudiciu moral, 2032 euro ca prejudiciu material și 152 euro ca costuri și cheltuieli.

Referitor la cererea lui Grigore Nica, se invocă Decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău din 13.03.2008.

Se reține că prima acțiune înaintată, în baza Legii nr. 87, a fost soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 08.05.2014, acordat prejudiciu moral în sumă de 20000 lei (aproximativ 1000 euro la momentul faptelor). A doua acțiune soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel din 14.12.2017 (perioada de neexecutare 1.12.2013 - 1.05.2017), acordat prejudiciu moral în sumă de 20000 lei (aproximativ 1000 euro) și prejudiciu material în sumă de 842000 lei (aproximativ 4033 euro la momentul faptelor). A treia acțiune soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 21.01.2020 (perioada de neexecutare 1.05.2017 - 1.06.2019), acordat prejudiciu moral în sumă de 20000 lei (aproximativ 1140 euro) și prejudiciu material în sumă de 50000 lei (aproximativ 2582 euro la momentul faptelor).

Articolele invocate în fața CEDO, prin cererea nr.2598/15 din 29.12.2014, au fost art.6 și 13 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr.l la Convenție, art. 14, suma solicitată pentru prejudiciu moral 20000 euro, pentru prejudiciu material prețul unui apartament, corespunzător necesităților familiei sale - 54.448 euro, chiria plătită în perioada iunie 2019 - septembrie 2020, id est 1806 euro, pentru costuri și cheltuieli 2000 euro, sumele acordate de către CEDO, au fost de 1300 euro ca prejudiciu moral, 1225 euro ca prejudiciu material și 264 euro ca costuri și cheltuieli.

Referitor la cererea lui Victoria Dări, se invocă Decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău din 6.11.2008 (definitivă).

Menționează reclamantul că prima acțiune înaintată, în baza Legii nr. 87, a fost soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 3.04.2014, acordat prejudiciu moral în sumă de 10.000 lei (aproximativ 565 euro la momentul faptelor) și prejudiciul material a fost respins (prețul unui apartament). A doua acțiune soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 9.11.2016 acordat prejudiciu moral în sumă de 30000 lei (aproximativ 1380 euro), prejudiciul material în sumă de 28 000 lei (aproximativ 1290 euro la momentul faptelor). A treia acțiune soldată prin efectul Deciziei Curții de Apel Chișinău din 5.04.2018 (perioada de neexecutare 9.11.2016-27.10.2017) acțiunea reclamantei a fost respinsă în urma apelului depus de către Ministerul Justiției, reclamanta nu a depus un recurs în termen).

Articolele invocate în fața CEDO, prin cererea nr.7640/15 din 20.01.2015, au fost art.6 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr.l la Convenție, suma solicitată pentru prejudiciu moral 20.000 euro, pentru prejudiciu material prețul unui apartament, corespunzător necesităților familiei sale - 42167 euro, chiria plătită în perioada august 2018 - august 2020, *id est* 7174 euro, pentru costuri și cheltuieli 2000 euro, sumele acordate de către CEDO, au fost de 1000 euro ca prejudiciu moral și 138 euro ca costuri și cheltuieli.

Se va nota că prin ordinele de plată nr.47, nr.48, nr.49 și nr.50 din 27.12.2021, Ministerul Finanțelor a executat Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțată în cauza Prodius și alții v. Republica Moldova (Cererea nr. 44894/13 și alte 5), prin transferarea sumelor la conturile lui Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica și dna Victoria Dări.

În această ordine de idei, conform art. 2 alin. (5) al Legii nr.87/2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești (Legea nr. 87/2011), „După repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, statul are drept de regres față de persoana vinovată”.

Notează că, prin hotărârile instanțelor naționale a fost constatat că „La caz, nu au fost demonstrate careva acțiuni eficiente ale autorității publice locale întreprinse în scopul executării documentului executoriu, or, răspunsurile acestora la demersurile executorului judecătoresc că este în imposibilitate de a executa hotărârea instanței de judecată pe motivul lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău și a mijloacelor financiare, denotă indubitabil o atitudine contrară drepturilor și intereselor lui Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica din partea debitorului procedurii de executare, care reprezentă o autoritate publică".

La fel, „se atestă că executorul judecătoresc, ca unică persoană investită cu atribuții de finalizare a actului justiției, a întocmit și procese verbale cu privire la contravenție în privința Primarului General, dl. Dorin Chirtoacă în temeiul art.318- 319 Cod contravențional însă prin hotărîri ale instanței de fond a fost declarat nul procesul verbal cu privire la contravenție, fiind încetat procesul contravențional.

În concluzie, neexecutarea documentului executoriu nu le poate fi imputată lui Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica, dar autorității publice locale, debitor a procedurii de executare pentru neexecutarea documentului executoriu, care sunt responsabile de executarea acestui act judecătoresc".

Prin urmare, Primăria mun.Chișinău/Consiliul mun.Chișinău, au sfidat prevederile legale, vina cărora în încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărîrii judecătorești, a fost confirmată de către instanțele de judecată prin hotărârile emise (fond, apel, recurs) rămase definitive și irevocabile.

De aici rezultă că, pîrîții, ca părți căzute în pretenții, avînd obligația de a lua toate măsurile legale în scopul executării documentelor executorii, nu a realizat-o, fiind demonstrat contrariul, iar Statul a fost obligat de a achita despăgubiri pentru aceste inacțiuni, neglijență și impasibilitate a pîrîților față de caracterul obligatoriu al actelor judecătorești(art.16 CPC).

Mai mult ca atît, acțiunea de regres fiind o acțiune civilă, de drept comun, izvorâtă din împrejurarea că victima prejudiciului are dreptul sa acționeze pentru despăgubiri printr-o acțiune civilă în instanța de judecată, se aplică regulile generale pentru judecarea acțiunilor civile.

În drept, conform art. 1998 alin. (1) Cod civil, „Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune".

În corespundere cu art. 2024 Cod civil, „Persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel". Persoana care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei contribuții la cauzarea prejudiciului.

Potrivit art.27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.3025 Statul are drept de regres împotriva persoanelor ale căror acțiuni sau inacțiuni au dus la una dintre următoarele consecințe: a) constatarea de către Curtea Europeană, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia. Sumele stabilite în conformitate cu alin. (1) se restituie în baza unei hotărâri judecătorești, emisă într-o acțiune în regres, proporțional gradului de vinovăție stabilit. Ministerul Justiției intentează acțiunea în regres, dacă se întrunesc condițiile stabilite prin lege, în termen de 3 ani din ziua achitării sumelor respective în baza hotărârii Curții Europene ori a hotărârii instanței judecătorești naționale.

Odată cu ratificarea de către Republica Moldova la 24 iulie 1997 a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, statul și-a asumat obligația pozitivă de

a respecta și garanta tuturor persoanelor, care se află pe teritoriul său, drepturile și libertățile consfințite în Convenție.

Sintetizând cele reținute și având în vedere că sunt întrunite toate condițiile prevăzute de lege privind tragerea la răspundere materială a pârâților, în ordine de regres, și anume:

1) existența faptului prejudiciului patrimonial cauzat statului în mărime de 90627,02 lei (ordinul de plată nr.47 din 27.12.2021), 118235,52 lei (ordinul nr.48 din 27.12.2021), 56369,04 lei (ordinul de plată nr.49 din 27.12.2021) și 23000,35 lei (ordinul de plată nr.50 din 27.12.2021) achitată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor).

2) vinovăția pârâților, constatată prin actele judecătorești definitive și Curtea Europeană prin hotărâre.

3) legătura cauzală dintre fapta ilicită a pârâtului și prejudiciul cauzat.

În baza celor statuate la prevederile art. art. 1998, 2024, 2025 Cod civil și art. (2) din Legea nr. 87 din 21.04.2011, art.27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.3025, art.5,7,32,55,56,166-168 Cod de procedură civilă al RM, solicită reclamantul admiterea acțiunii și încasarea, în ordine de regres, de la pârâți, în beneficiul bugetului de stat a sumei în mărime de 288 231,93 lei.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului – Constantin Cachița, împuternicit prin procura nr.15 din 17.02.2023 (f.d.26) a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea integrală a acesteia.

Pârâtul-Primarul mun.Chișinău, prin referința prezentată a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată și pasibilă a fi respinsă din următoarele considerente. Constată că neexecutarea în termen a hotărârii de judecată menționate în speță, a fost determinată exclusiv de lipsa fondului de locuințe de stat disponibil pentru executarea respectivă. Îndeosebi constată pârâtul, cu regret, că de către autoritățile statului nu au fost transmise locuințele sau sursele pentru construirea acestora necesare, astfel încât autoritățile municipiului Chișinău s-au aflat în imposibilitate de a executa o mare parte din hotărârile judecătorești indicate supra.

Mai menționează pârâtul că de la independență încoace statul nu a investit nici pe departe surse financiare suficiente în construirea fondului de locuințe public. La toate actele executorului judecătoresc, DGLCA a CMC, autoritățile municipale au dat răspuns legal și în termen, informând executorul judecătoresc despre situația privind spațiu locativ a creditorului. În acest sens, la etapa adresării privind executarea titlului executoriu respectiv, autoritățile municipiului Chișinău nu au putut identifica spațiu locativ corespunzător liber și lipsit de vicii per același motive sus menționate cum ar fi lipsa fondului locativ de stat pasibil de a fi repartizat și lipsa surselor financiare acordate din partea statului pentru procurarea, construirea unor locuințe conforme întru executarea Hotărârii de judecată în cauză.

Totodată este de menționat că creditorii pot fi asigurați cu spațiu locativ numai în condițiile art. 9 alin. (1) al Legii nr. 75, care stabilește clar condiția că persoanele respective trebuie să pretindă la o locuință socială.

Analizând situația creată, deduce că obligațiile de a asigura cu spațiu locativ diferite categorii de persoane au fost puse de către autoritățile centrale pe seama autorităților municipale cu încălcarea principiilor autonomiei locale, fără ca autoritățile municipiului Chișinău să dispună de resursele necesare. Mai mult, în condițiile Cartei Europene a Autonomiei Locale, Constituției și legilor din domeniul APL, autoritățile publice locale nici nu pot fi obligate să execute astfel de prevederi legale, deoarece competențele respective sunt de interes național și dacă ele sunt delegate către APL atunci trebuie să fie acoperite financiar în mod obligatoriu din contul

bugetului de stat (și nicidecum din contul bugetului local, care este destinat satisfacerii problemelor de interes local). Astfel, delegarea de competențe de a asigura obligatoriu cu spațiu locativ diferite categorii de angajați ai autorităților publice centrale urma a fi realizată paralel cu transmiterea fondului locativ necesar executării acestor obligații sau a surselor financiare pentru construirea acestui fond locativ.

În acest sens menționează, că potrivit art.3, lit. e) din Legea nr.435 din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă, descentralizarea administrativă are la bază principiul corespunderii resurselor cu competențele, care presupune corespunderea resurselor financiare și materiale alocate autorităților publice locale cu volumul și natura competențelor ce le sunt atribuite pentru a asigura îndeplinirea eficientă a acestora. Mai mult ca atât, potrivit art. 6 alin.(4) din legea citată, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora.

Potrivit art.10 alin. (1), (3) din Legea Nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală - Autoritățile publice locale își desfășoară activitatea în domeniile stabilite de Legea privind descentralizarea administrativă, dispunînd în acest scop de competențe depline care nu pot fi puse în cauză sau limitate de nici o autoritate publică, decît în condițiile legii. Autoritățile administrației publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităților locale de nivelul corespunzător și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare. În acest context menționează că autoritățile municipiului Chișinău, potrivit art.3 alin.(2) din Legea nr. 436 din 28-12.2006 privind administrația publică locală - dispun de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

Din alt punct de vedere, pentru a elucida modul, în care autoritățile municipiului Chișinău urmau să execute obligațiile de a asigura cetățenii menționați cu spațiu locativ, atât în baza prevederilor legii, cât și ulterior în baza hotărârilor judecătorești, trebuie de luat în considerare că modul respectiv trebuia să se încadreze strict în prevederile cadrului legal, în cazul dat aceste norme fiind cuprinse în Codul nr.2718 din 03.06.1983 cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești, în vigoare până la data de 30.04.2015.

În conformitate cu art. 1 din Codul cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești nr. 2718-X din 3 iunie 1983 și Hotărârea Sovietului Miniștrilor al R.S.S. Moldovenești nr. 405 din 25 noiembrie 1987 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a încăperilor de locuit în R.S.S. Moldovenească" dreptul cetățeanului RSSM la locuință a fost garantat prin dezvoltarea și ocrotirea fondului locativ de stat și obștesc, prin ajutorul acordat la construcția de locuințe cooperatiste și individuale, prin repartizarea justă, sub controlul obștesc, a suprafeței locative, care se acorda pe măsura înfăptuirii programului de construcție a locuințelor bine amenajate, precum și prin plata redusă pentru locuință și serviciile comunale.

Conform normelor respective, art. 28 din Codul menționat stabilea, că cetățenii, care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative, au dreptul de a primi pentru folosire o încăpere de locuit în casele fondului locativ de stat sau obștesc în modul, prevăzut de legislație.

Este de menționat că, art. 5 din Codul cu privire la locuințe prevedea, că Fondul de locuințe este constituit din:

- casele de locuit și încăperile de locuit din alte clădiri, care aparțin statului (fondul de stat de locuințe);

- casele de locuit și încăperile de locuit din alte clădiri, care aparțin colhozurilor și altor organizații cooperatiste, asociațiilor lor organizațiilor sindicale și altor organizații obștești (fondul obștesc de locuințe);

- casele de locuit, care aparțin cooperativelor de construire a locuințelor (fondul cooperativelor de construire a locuințelor);

- casele de locuit și apartamentele, aflate în proprietatea personală a cetățenilor (fondul individual de locuințe).

În conformitate cu prevederile art. 6 din Codul menționat, în administrarea autorităților locale se află fondul de stat de locuințe, ceia ce determină faptul că autoritățile municipale urmau să asigure cu locuințe exclusiv din numărul de locuințe de stat (aflate în proprietatea publică a statului) transmise în administrarea autorităților municipiului.

Astfel Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 405 din 25.11.1987 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a încăperilor de locuit în R.S.S. Moldovenească" stipulează următoarele:

Pct. 48 încăperile de locuit din casele fondului de locuințe al Sovietelor locale de deputați ai norodului li se acordă cetățenilor de către Comitetul executiv al Sovietului raional, orășenesc, raional din oraș, de orășel, sătesc de deputați ai norodului cu participarea comisiei obștești pentru problemele locuințelor.

Analizând structura și conținutul acestor documente se poate afirma cu siguranță că actele nominalizate și-au pierdut actualitatea, nu corespund situației reale existente în acest domeniu, purtând un caracter formal și declarativ.

În aceiași ordine de idei condițiile generale și modul de acordare a locuințelor în Republica Moldova erau stipulate în Codul cu privire la locuințe adoptat încă în anul 1983 și în Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.405 din 25.11.1987 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a încăperilor de locuit în R.S.S. Moldovenească". E de remarcat faptul că același Cod cu privire la locuințe al RSSM a fost adoptat după cum a mai menționat în anul 1983 iar la acel moment și până în anul 1991 statul era practic unicul proprietar al fondului locativ în fosta RSSM, deținând monopolul asupra fondului locativ și construcția aceluiași fond locativ, locatarii locuințelor în cauză fiind doar chiriași al acestora și nicidecum proprietari. Excepție făceau doar un mic, neconsiderabil procent de construcții cooperatiste, care nu intrau în programul de stat privind asigurarea cetățenilor cu spațiu locativ deoarece cooperativele se fondau de către cetățenii RSSM cu surse financiare proprii și nicidecum din sursele financiare ale statului. E de remarcat la fel faptul că construirea blocurilor locative/fondului locativ la fel avea loc exclusiv din sursele financiare ale Statului, care la fel erau preconizate ca fiind practic unica cale și soluție în politicele de asigurare a cetățenilor cu spațiu locativ în chirie, proprietarul Statul construind locuințe pentru a da doar în chirie cetățenilor spațiu locativ. Este important de menționat faptul că Codul cu privire la locuințe al RSSM a fost abrogat de abia în anul 2015 și substituit prin Legea nr. 75 cu privire la locuințe sau efectiv acest cod cu privire la locuințe al RSSM era în vigoare la momentul adoptării de către Instanțele judecătorești a Hotărârilor cu privire la obligarea Administrației publice locale să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de persoane dar în contradictoriu cu faptul că din momentul formării Statului Republica Moldova 27.08.1991 politicele Statului de a deține monopolul în tot ce ține proprietatea de stat au dispărut precum și politicele de construire a locuințelor de stat și finanțarea construcției acestora au dispărut, iar în noul Stat format Republica Moldova au apărut drepturile cetățeanului la

proprietate privată și premisele unei economii libere de piață fapt ce, subsecventa generat dreptul cetățenilor de a privatiza locuințele de stat în care locuiau aceștea devenind proprietarii legitimi ai apartamentelor din fondul de stat. Astfel prin prisma factorilor sus enunțați, la data de 10.03.1993, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 1324, privind privatizarea fondului de locuințe, legea fiind elaborată în conformitate cu Constituția și cu alte acte normative ale Republicii Moldova care stabilea principiille și condițiile de bază ale privatizării fondului de locuințe, scopul legii fiind realizarea drepturilor cetățenilor Republicii Moldova de a-și alege liber modalitatea de satisfacere a necesităților în locuință, asigurarea integrității fondului de locuințe și crearea de permise pentru formarea pieței de locuințe.

În această ordine de idei, în o perioadă foarte scurtă de timp practic toți cetățenii Republicii Moldova ce dispuneau de spațiu locativ de stat în chirie și-au realizat drepturile la privatizare în acest sens fondul locuințelor de Stat dispărând de facto deoarece persoanele care nu au privatizat nici până la ziua de azi (un procent foarte mic) oricum dispun de acest drept de privatizare și respectiv din momentul adoptării Legii privatizării, Statul nu mai deține în proprietate fond locativ sau chiar dacă de iure nu toți cetățenii au privatizat locuințele sale, Statul nu are dreptul de dispoziție asupra acestor locuințe per motivul că dreptul cetățeanului la privatizarea locuinței sale este primordial iar dreptul la locuință este garantat de către Constituția R.M.

Astfel, odată cu transformările social-economice sus numite de către stat nu au mai fost alocate surse financiare pentru construcția locuințelor de stat pentru a satisface necesitățile de spațiu locativ a cetățenilor atestați în listele pentru îmbunătățirea condițiilor locative și multiplelor Hotărâri de judecată ce obligă Administrația publică locală de ai asigura cu spațiu locativ.

Concluziile ce se impun sunt diverse și multiple sub aspect juridic și economic. Cea mai esențială concluzie este că legislația în domeniul locuințelor n-a avut un suport financiar pentru realizarea dreptului cetățenilor la spațiul locativ de stat. În acest mod, toate obligațiile statului de a asigura cu spațiu locativ au fost abrogate.

Totodată prin Legile aprobate, Statul a delegat autorităților publice locale obligații de a asigura cu spațiu locativ diferite categorii de persoane în cunoștință de cauză că autoritățile locale nu vor putea executa aceste obligații.

Astfel responsabilii privind neexecutarea acestor legi și implicit neexecutarea hotărârilor de judecată susmenționate revine exclusiv Statului RM.

După cum a menționat, Codul locativ era învechit și nu corespundea realității, nu se aplica în practică, ba mai mult ca atât - intra în contradicție cu situația reală. După cum a menționat, la data de 29.11.2015 a intrat în vigoare Legea cu privire la locuințe nr.75 din 30.04.2015 iar la 19.06.2017 a intrat în vigoare Regulamentul cu privire la evidența, modul de atribuire și folosire a locuințelor sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 447 din 19.06.2017. În acest mod, este neclară modalitatea în care autoritățile publice locale trebuie să execute titlurile executorii înaintate în baza Hotărârilor judecătorești menționate mai sus, având în vedere că acestea au fost emise în condițiile Codului, la moment abrogat. Și totodată este important de menționat că la ziua de azi locuințe sociale nu sunt înregistrate în Republica Moldova pe motivul inexistenței locuințelor libere sau construite de către Stat per același motiv că fondul locativ de Stat a dispărut din momentul adoptării la data de 10.03.1993 a Legii nr. 1324, privind privatizarea fondului de locuințe și concomitent nu au fost și nu sunt alocate surse financiare de Stat pentru construcția locuințelor sociale.

Guvernul RM trebuie să găsească acele soluții care ar putea să rezolve această problemă și bineînțeles că nici o autoritate locală nu se va da în lături pentru participarea acestor organe la soluționarea acestor probleme.

Astfel, municipiul Chișinău nu dispune de spațiul locativ liber și circa 200 de creditori-urmăritori care din anul 1998 și până în prezent nu au fost asigurați cu spațiu locativ, practic hotărârile de judecată în cauză rămân neexecutate în timp, ceia ce ulterior duce la condamnarea Statului Republica Moldova și cheltuieli suplimentare considerabile în echivalent bănesc pentru neexecutarea acestor hotărâri de judecată.

În acest context, invocă pârâtul că nu se poate miza pe spațiu locativ liber în municipiul Chișinău, nivelul de executare a hotărârilor judecătorești rămânând practic la aceiași situație pe parcursul a zeci de ani. Astfel administrația publică locală epuizează toate posibilitățile sale reale de executare, aceasta fiind raportat la maxim câteva apartamente anual identificate de creditor, executorul judecătoresc, administrația publică locală.

Prin Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30.04.2015 și Regulamentul cu privire la evidența, modul de atribuire și folosire a locuințelor sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 447 din 19.06.2017 a fost stabilit cadrul normativ care reglementează modul de acordare a spațiului locativ.

Potrivit art. 1 alin. (1) Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30.04.2015: Dreptul la locuință constituie un drept fundamental, care face parte din dreptul la viață decentă al persoanei sau familiei. Dreptul la locuință prevede: stabilitatea privind raporturile de locațiune, prestarea serviciilor adecvate aferente, asigurarea infrastructurii necesare, accesibilitatea surselor financiare; nediscriminarea în exercitarea dreptului la locuință, inclusiv accesul la piața locuințelor, administrarea și folosirea locuinței, precum și intrarea în proprietatea unei locuințe; transparența exercitării de către autorități a atribuțiilor și a obligațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la locuință.

Astfel întru exercitarea atribuțiilor ce țin de asigurarea cu locuințe a cetățenilor în temeiul hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, trebuie de luat în considerație că autoritățile locale de nivelul întâi în conformitate cu art. 8 lit. (b) al Legii cu privire la locuințe nr. 75 din30.04.2015: țin evidența persoanelor care au dreptul la obținerea locuințelor sociale și atribuie locuințele sociale, și conform art. 8 lit. (c) asigură construcția și procurarea de locuințe sociale, de manevră, de serviciu, care urmează să asigure necesitățile de obținere a locuințelor de către persoanele care au acest drept, în limita mijloacelor alocate de la bugetul de stat în acest scop.

În acest context, potrivit art. 9 al Legii cu privire la locuințe nr.75 din 30.04.2015 - Construcția, procurarea sau reabilitarea locuințelor sociale se efectuează conform proiectelor investiționale, în limita mijloacelor financiare anuale aprobate în bugetul de stat, precum și din mijloacele financiare sub formă de credite și/sau granturi, acordate de către partenerii externi de dezvoltare. Totodată potrivit prevederilor art. 9 alin. (3) din legea menționată, locuințele sociale se constituie prin realizarea de construcții noi, precum și prin procurarea și reabilitarea unor construcții existente.

Primăria municipiului Chișinău/Consiliul municipal Chișinău, nu deține la moment locuințe sociale libere, cu atât mai mult că potrivit art. 59 alin. (3), și art. 59 alin. (31) din Legea citată, locuințele neprivatizate vor trece în proprietatea municipiului Chișinău, în calitate de locuințe sociale, după data de 31 mai 2024.

În acest context, potrivit art. 7 lit. c) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30.04.2015, de competența Guvernului Republicii Moldova ține alocarea mijloacelor financiare de la bugetul

de stat pentru construcția și procurarea de către autoritățile administrației publice locale a locuințelor sociale, de serviciu, de manevră.

Întru soluționarea definitivă a problemei respective, Primăria municipiului Chișinău s-a adresat către Guvernul Republicii Moldova prin care a solicitat alocarea de mijloace financiare pentru construcția spațiului locativ, în vederea executării hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile.

Prin demersul Primăriei municipiului Chișinău nr. 06-113/209 din 18.04.2019 având în vedere necesitatea alocării din bugetul de Stat a surselor financiare în scopul executării hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de persoane, Administrația Publică locală a solicitat respectuos de mai multe ori Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor să intervină și să susțină alocarea surselor financiare din Bugetul de Stat pentru procurarea/construirea locuințelor sociale în scopul executării hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de persoane.

Primăria municipiului Chișinău, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău au examinat demersul Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, nr. 11-05-9107 din 06.10.2020 înregistrat în cancelaria Primăriei mun. Chișinău la data de 07.10.2020 cu nr. 03-106/6307 cu privire la prezentarea informației referitor la problema executării hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile prin care autoritățile administrației publice locale ale mun. Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ anumite categorii de persoane și a dat răspuns unde a descris situația în cauză.

La demersul Ministerului Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova nr. 10/2-2079 din 28.04.2021 adresat Primăriei municipiului Chișinău cu privire la executarea hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de persoane, Primăria municipiului Chișinău la data de 25.05.2021 a dat răspuns unde a descris situația în cauză și a solicitat Ministerului Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova să intervină și să susțină alocarea surselor financiare din bugetul de stat pentru procurarea/construirea locuințelor sociale în scopul executării hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de cetățeni.

Cu regret până în prezent problema nu a fost soluționată, nu au fost alocate mijloace financiare necesare din bugetul de Stat pentru procurarea sau construirea locuințelor sociale, în vederea executării de către Primăria municipiului Chișinău a hotărârilor judecătorești cu privire la asigurarea cu spațiu locativ.

La data de 20.01.2023 Primăria municipiului Chișinău s-a adresat la Cancelaria de Stat a RM, Ministerul Justiției al RM, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al RM, Agenția Proprietății Publice cu demers privind inițierea procedurii de transmitere în proprietatea municipiului Chișinău a tuturor bunurilor imobile proprietate publică - locuințe libere aflate pe teritoriul municipiului Chișinău și inițierea reexaminării cadrului legal astfel încât să fie restabilit mecanismul de trecere a locuințelor declarate proprietate publică a Statului prin succesiune vacantă în proprietatea administrației publice locale întru facilitarea executării hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ diverse categorii de persoane și

minimizarea riscului achitării de către Statul Republica Moldova a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești conform Legii 87 din 21.04.2011.

Până la moment Autoritățile menționate nu au anunțat Administrația publică locală despre disponibilitatea de a iniția acțiunile de transmitere a bunurilor imobile menționate.

În această ordine de idei, comunică instanței că deși Statul a stabilit norme prin care au fost obligate autoritățile locale să asigure cu spațiu locativ categoriile de persoane menționate, în același timp nu a întreprins măsuri de a transmite autorităților locale spații locative, necesare îndeplinirii acestor obligațiuni. În special menționează că și Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30.04.2015 stabilește obligații clare pentru autoritățile centrale și locale în ceia ce ține de asigurarea cu spațiu locativ social a cetățenilor.

În ceea ce ține de pretențiile invocate în prezenta acțiune de regres este important de menționat faptul că conform art. 2 alin. (5) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, după repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, statul are drept de regres față de persoana vinovată.

Consultând prevederile Codului Civil al R.M. și anume Articolul 20. Vinovăția (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvîrșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței.

(2) Fapta este săvîrșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau a admis, în mod conștient, survenirea acestor urmări.

(3) Fapta este săvîrșită din imprudență (din culpă) dacă persoana care a săvîrșit-o fie își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar a considerat în mod ușuratic că ele pot fi evitate, fie nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă.

(4) Fapta este săvîrșită din culpă gravă dacă persoana a săvîrșit-o cu o profundă lipsă de prudență de care, în împrejurările cazului, era evident că trebuia să dea dovadă.

(5) Atunci când legea condiționează efectele juridice ale unei fapte de săvârșirea ei din culpă, condiția este îndeplinită și dacă fapta a fost săvârșită cu intenție.

Raportând prevederile articolelor în cauză cu situația de facto elucidată în prezenta referință, constată că reclamantul nu a invocat nici un motiv temeinic ce ar putea demonstra careva vină a Primăriei municipiului Chișinău/Consiliului municipal Chișinău pentru neexecutarea prezentei hotărâri de judecată iar subsecvent se statuează cert faptul că Primăriei municipiului Chișinău/Consiliul municipal Chișinău a întreprins toate acțiunile legale posibile în scopul executării prezentei Hotărâri de judecată informând legal și în termen executorul judecătoresc în procedura de executare/creditorul urmăritor, despre măsurile întreprinse și situația de fapt.

În sensul celor constatate, consideră pretențiile Ministerului Justiției împotriva Consiliului municipal Chișinău cu referire la încasarea în ordine de regres în temeiul Legii nr. 87 din 21.04.2011 a prejudiciului achitat din contul statului, sunt total nefondate și lipsite de temei juridic.

În aceste condiții, Administrația publică locală a atenționat de multiple ori Guvernul Republicii Moldova prin demersurile sus enunțate și cele anexate la prezenta referință despre faptul că executarea hotărârilor de judecată nu va fi posibilă atâta timp, cât nu vor fi alocate mijloacele financiare necesare pentru procurarea sau construirea locuințelor sociale.

În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului Primarul mun.Chișinău și Consiliului mun.Chișinău, nu s-a prezentat, fiind citat legal (f.d.34, 39, 72, 94), motiv din care în temeiul art.205 alin.(4) CPC, instanţa a dispus examinarea cauzei în absenţa acestuia.

Intervenientul accesoriu-Ministerul Finanțelor, prin referința prezentată a solicitat admiterea acțiunii depusă de Ministerul Justiției ca fiind întemeiată. Menționează intervenientul accesoriu că din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii rezultă că prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 19.10.2021 pronunțată în cauza Prodius și alții contra Moldovei (cererea nr.44894/13 și alte 3 cereri), s-a dispus încasarea din contul statului în beneficiul reclamanților a prejudiciului material și moral în mărime totală a sumei de 5850 euro în beneficiul lui Prodius Andrei, a sumei de 4484 euro în beneficiul lui Cotovici Grigore, a sumei de 2789 euro în beneficiul lui Nica Grigore și a sumei de 1138 euro în beneficiul lui Dări Victoria.

Prin ordinile de plată nr.47, nr.48, nr.49, nr.50 din 27.12.2021 Ministerul Finanțelor a executat hotărârea prenotată, fiind efectuat transferul mijloacelor financiare la contul reclamanților în mărime totală de 288 231,93 lei ce constituie echivalentul sumei în valută acordate prin hotărârea CEDO din 19.10.2021 (ordinul de plată nr.47 din 27.12.2021 în sumă de 90 627,02 lei pentru Cotovici Grigore, ordinul de plată nr.48 din 27.12.2021 în sumă de 118 235,52 lei pentru Prodius Andrei, ordinul de plată nr.49 din 27.12.2021 în sumă de 56 369,04 lei pentru Nica Grigore, ordinul de plată nr.50 din 27.12.2021 în sumă de 23 000,35 lei pentru Dări Victoria). Astfel, la data de 29.11.2023, în temeiul art.27 al Legii cu privire la Agentul Guvernamental nr. 151/2015, Ministerul Justiției a înaintat prezenta acțiune civilă, solicitând încasarea în ordine de regres din contul Primăriei mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău în beneficiul statului a sumei de 288 231,93 lei, achitată de către Republica Moldova creditorilor Cotovici Grigore, Prodius Andrei, Nica Grigore și Dări Victoria în temeiul deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului din 19.10.2021.

Ministerul Finanțelor în urma analizei cererii de chemare în judecată depuse de către reclamant, consideră că aceasta este întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 27 al Legii Agentul Guvernamental nr. 151/2015: „ (1) Statul are drept de regres împotriva persoanelor ale căror acțiuni sau inacțiuni au dus la una dintre următoarele consecințe: a) constatarea de către Curtea Europeană, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; b) pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului. (2) Sumele stabilite în conformitate cu alin.(l) se restituie în baza unei hotărâri judecătorești, emisă într-o acțiune în regres, proporțional gradului de vinovăție stabilit. (3) Ministerul Justiției intentează acțiunea în regres, dacă se întrunesc condițiile stabilite prin lege, în termen de 3 ani din ziua achitării sumelor respective în baza hotărârii Curții Europene ori a hotărârii instanței judecătorești naționale.”

Potrivit art.2024 alin. (1) Cod civil nr. 1107/2002 persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Astfel, acțiunea în regres reprezintă o garanție a calității actului de justiție și a eficienței justiției, menită să protejeze principiile și valorile consfințite de Constituție. Or, într-un stat democratic nimeni nu poate fi exonerat de răspundere în cazul în care prin acțiunile sau inacțiunile sale statul a fost obligat de a achita despăgubiri.

Prin urmare, scopul instituției de regres este cel de recuperare a prejudiciului suportat de stat în urma achitării sumelor dispuse de Curtea Europeană printr-o hotărâre, a sumelor stabilite în declarația unilaterală a Guvernului sau prevăzute de acordul de reglementare amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene, ca urmare a constatării sau recunoașterii unei încălcări a prevederilor Convenției Europene.

Astfel, potrivit materialele cauzei s-a constat că instanțele naționale au examinat acțiunile în despăgubire în baza Legii nr.87/2011, referitoare la perioade consecutive de neexecutare a deciziilor privind acordarea spațiilor locative (de altfel, neexecutarea hotărârilor privind acordarea spațiilor locativ pronunțate în favoarea reclamanților, au servit punctul de pornire de înaintare a cererii la CtEDO.

La caz, reclamanții Cotovici Grigore, Prodius Andrei, Nica Grigore și Dări Victoria, la date diferite au obținut decizii judecătorești care obligau Consiliul municipal Chișinău să le acorde spațiu locativ, în conformitate cu legislația în vigoare. Instanțele naționale au admis partial acțiunea reclamanților constatând încălcarea drepturilor sale garantate de art. 6§ 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție acordându-la anumite despăgubiri.

Astfel, pe cauza Cotovici Grigore împotriva Ministerului Justiției (dosarul nr.2a- 4365/21 (2-21090564-02-2a-01122021))1 potrivit Deciziei Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 05.04.2022 și a încheierii Curții Supreme de Justiție din 14.09.20222, prin care a fost admisă cererea reclamantului privind încasarea prejudiciului, instanța a indicat că: „Colegiul apreciază ca fiind irelevant argumentul apelantului Ministerului Justiției precum că neexecutarea hotărârii instanței de judecată se datorează faptului că autoritatea locală nu dispune de spațiu locativ liber ce ar putea fi atribuit reclamantului și nici nu are mijloace financiare necesare pentru construcția spațiilor locative, or, acest motiv nu scutește autoritatea publică, Consiliul mun. Chișinău de obligația pozitivă de a întreprinde măsuri în vederea executării documentului executoriu, nefiind permisă nici prejudicierea esenței dreptului protejat de art.6 §1 din Convenție (Immobiliare vs Italy, nr.22774/93, § 4).

In aceeași ordine de idei, Colegiul precizează că faptul neexecutării hotărârii litigioase a fost recunoscut și de către debitor (Consiliul mun. Chișinău), care potrivit răspunsului oferit a adus la cunoștință că organele publice locale nu pot executa hotărârea instanței de judecată din lipsă de surse financiare și din motivul crizei acute de spațiu locativ.

(...) instanța a remarcat că neexecutarea hotărârii judecătorești nu poate fi imputată reclamantului, ci debitorului - Consiliului mun. Chișinău, care nu a întreprins măsurile necesare pentru a asigura executarea hotărârii judecătorești în termenul stabilit de lege, astfel reclamantul este îndreptățit să pretindă la constatarea încălcării dreptului la neexecutare a hotărârii judecătorești sus indicate în termen rezonabil și să ceară repararea prejudiciului cauzat astfel”

De altfel, în partea motivată a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21.08.20193, pe cauza Nica Grigore împotriva Ministerului Justiției (dosarul nr.2- 11804/19 instanța a reținut că: „Prin răspunsul parvenit de la Direcția generală locativ comunală și amenajare a Consiliului Municipal Chișinău nr.2980/08 din 05.12.2008, reclamantul a fost

informat că organele publice locale din motivul că sunt mai multe hotărîri judecătorești irevocabile neexecutate și din lipsa de surse financiare, nu poate executa hotărârea instanței de judecată.

De asemenea, reieșind din datele cuprinse în conținutul raportului motivat, se stabilește că conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești (executorul judecătoresc) este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență. Executorul judecătoresc practic a fost, de fapt și este în imposibilitate de a întreprinde careva acțiuni de executare până la această dată, în condițiile în care debitorul procedurii de executare (în speță, Primăria mun. Chișinău) nu dispune de spații locative disponibile din fondul locativ a mun. Chișinău, cât și de mijloace financiare necesare pentru construcția acestor spații locative. Astfel, luând în considerare cele relatate, Ministerul Finanțelor relevă că regresul, ca instituție juridică, își găsește aplicarea în rezultatul angajării răspunderii juridice delictuale pentru cauzarea unui prejudiciu și vine să restabilească echitatea în raporturile juridice civile.

Respectiv, apariția dreptului de regres este precedată de existența condițiilor pentru angajarea răspunderii delictuale și nemijlocit aplicarea acestei instituții juridice, în calitate de sancțiune pentru faptele culpabile ce au cauzat prejudicii (materiale, morale).

Astfel, prin hotărârile instanțelor naționale, pe cauze similare, s-a constatat că încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești se datorează Primăriei mun. Chișinău și Consiliului municipal Chișinău, care la rândul său, aveau obligația de a lua toate măsurile legale în scopul executării documentului executoriu, iar statul fiind obligat prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 19.10.2021 pronunțată în cauza Prodius și alții contra Moldovei (cererea nr.44894/13 și alte 3 cereri) de a achita despăgubiri pentru aceste inacțiuni.

În ședința de judecată, reprezentantul intervenientului accesoriu, nu s-a prezentat, fiind citat legal (f.d.36, 37, 80, 92), motiv din care în temeiul art.205 alin.(4) CPC, instanţa a dispus examinarea cauzei în absenţa acestuia.

Aprecierea instanței:

Audiind explicațiile participanților la proces, analizând circumstanțele cauzei și probele administrate, raportate la prevederile legale incidente speței, instanța de judecată conchide că cererea de chemare în judecată înaintată de către Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea în ordine de regres a sumelor, urmează a fi respinsă, pentru motivele ce urmează.

Conform art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, „Probe în cauze civile sunt elementelede fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei”.

Conform art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, „Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al prtențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel”.

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, „Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului”, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede „Circumstanțele

care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor".

Potrivit art. 239 Cod de procedură civilă, „Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată".

În conformitate art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, „La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii".

Norma cuprinsă în art. 130 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede „Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii".

În conformitate cu art. 120 al Constituției Republicii Moldova, art. 16 alin. (l) Cod de procedură civilă, hotărârile judecătorești definitive sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art.2 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti nr.87 din 21.04.2011, Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant). Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărîrilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se repară de către stat. Reparaţia prejudiciului se face de la bugetul de stat. După repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, statul are drept de regres faţă de persoana vinovată. Mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanţă de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.

Potrivit ar.4 alin.(1) din aceiași Lege, stabileşte că sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Art.1 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.2015, prevede că prezenta lege are drept scop asigurarea respectării Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale (în continuare – Convenţia) în Republica Moldova, reglementarea reprezentării Republicii Moldova în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Curtea Europeană) şi reglementarea executării hotărîrilor şi deciziilor Curţii Europene. Prezenta lege stabileşte statutul Agentului guvernamental, atribuţiile acestuia în calitate de reprezentant al Republicii Moldova în faţa Curţii Europene, atribuţiile privind executarea hotărîrilor şi deciziilor Curţii Europene, atribuţiile privind implementarea la nivel naţional a Convenţiei, precum şi alte atribuţii.

În conformitate cu art.17 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.2015, Hotărîrile definitive ale Curţii Europene cu privire la măsurile de remediere şi la compensaţiile băneşti acordate sînt documente executorii. Acordul de soluţionare amiabilă a cauzei sau o declaraţie unilaterală devine document executoriu după notificarea deciziei Curţii Europene privind scoaterea cererii de pe rol, iar clauzele şi măsurile de remediere incluse în acestea sînt obligatorii pentru toate autorităţile. Procedura de executare a hotărîrilor şi deciziilor Curţii Europene este stabilită prin regulamentul aprobat de Guvern.

Potrivit art.21 alin.(3) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.2015, Agentul guvernamental, pînă la data de 15 martie a fiecărui an, elaborează şi prezintă Guvernului pentru aprobare proiectul raportului pentru anul precedent cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării hotărîrilor şi a deciziilor Curţii Europene, precum şi la alte aspecte importante pentru executare sau planificarea executării. Raportul se prezintă Parlamentului pentru informare pînă la data de 15 aprilie a fiecărui an.

Conform art.27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.2015, Statul are drept de regres împotriva persoanelor ale căror acţiuni sau inacţiuni au dus la una dintre următoarele consecinţe: a) constatarea de către Curtea Europeană, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; b) pronunţarea unei hotărâri de către o instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului. (2) Sumele stabilite în conformitate cu alin.(1) se restituie în baza unei hotărâri judecătoreşti, emisă într-o acţiune în regres, proporţional gradului de vinovăţie stabilit. (3) Ministerul Justiţiei intentează acţiunea în regres, dacă se întrunesc condiţiile stabilite prin lege, în termen de 3 ani din ziua achitării sumelor respective în baza hotărârii Curţii Europene ori a hotărârii instanţei judecătoreşti naţionale.

Art.2006 din Codul civil statuează că prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluţionarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcţie de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcţie de răspundere va răspunde solidar în cazul intenţiei sau culpei grave. Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acţiunile indicate la alin.(1). Obligaţia de reparare a prejudiciului nu se naşte în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenţie ori din culpă gravă, să înlăture prejudiciul prin mijloace legale. În cazul în care o autoritate publică are o obligaţie impusă de un act adoptat în scopul protecţiei contra riscului de

producere a unui anumit fel de prejudiciu, ea răspunde pentru prejudiciul de acest fel cauzat sau nepreîntîmpinat prin neexecutarea obligaţiei, **cu excepţia cazului cînd autoritatea publică demonstrează că a dat dovadă de diligenţă rezonabilă în executarea obligaţiei**. Autoritatea publică nu răspunde pentru prejudiciul cauzat prin adoptarea unui act normativ sau omisiunea de a-l adopta.

Din actele cauzei instanța a constatat că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2018, a fost menținută hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26 iulie 2017, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cotovici Grigore către Ministerul Justiției al R.Moldova, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Igor Doroftei cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului (f.d.13).

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 iunie 2019, s-a constatat încălcarea dreptului lui Cotovici Grigore la executarea în termen rezonabil a hotărîrii emise de către Judecătoria Centru, mun.Chișinău la 14 decembrie 2005, fiind încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Cotovici Grigore prejudiciu moral în mărime de 2000 lei, prejudiciu material în mărime de 6000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4500 lei (f.d.14).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Prodius Andrei la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești pronunțae de Curtea de Apel Chișinău la 10 martie 2009, cît și a prevederilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, art.1 Protocol Adițional 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către Statul Republicii Moldova și întru recuperarea încălcărilor acestui drept, s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Prodius Andrei prejudiciu moral în sumă de 25000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 3500 lei (f.d.10-12).

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21.08.2019, a fost constatat încălcarea dreptul lui Nica Grigore la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel, Chișinău din 13.03.2008, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15.10.2008 și violare a dreturilor prevăzute de art. 6 CEDO și art. 1 protocolul adițional la CEDO. S-a dispus încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiţiei al RM în beneficiul lui Nica Grigore suma de 22 000 (douăzeci și două mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 50000 (cincizeci mii) lei- cu titlu de prejudiciu material, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău nr. 3-96/2008 din 13.03.2008, pentru perioada de neexecutare din 01.05.2017-01.06.2019 și 4000 (patru mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, cerința de încasare a încă 78000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a 1000 lei- cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.15).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, a fost menținută hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21.08.2019 (f.d.16).

Potrivit hotărîrii CEDO în cauza Prodius și Alții v.Republica Moldova (cererea nr.44894/13 și alte 3) din 19.10.2021, Curtea a hotărît că a avut loc o încălcare a Articolului 13 din Convenție, în privința reclamanților din cererile nr.44894/13, 69759/13 și 2598/15; A hotărît: a) că Statul reclamat trebuie să plătească reclamanților, în termen de trei luni, sumele indicate în tabelul anexat, care urmează să fie convertite în moneda Statului reclamat conform ratei de schimb aplicabile la data transferului; b) că, la expirarea celor trei luni menționate mai sus și până la executarea hotărârii, va fi achitată o dobândă adițională la sumele respective, la o rată

egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practicată de către Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale (f.d.17-24).

Prin ordinul de plată nr.47 din 27.12.2021, Ministerul Finanțelor a transferat în beneficiul lui Cotivici Grigore suma de 90627,02 lei (4484 euro) în conformitate cu Hot.CEDO nr.44894/13 din 19.10.21 (f.d. 6).

Prin ordinul de plată nr.48 din 27.12.2021, Ministerul Finanțelor a transferat în beneficiul lui Prodius Andrei suma de 118235,52 lei (5850 euro) în conformitate cu Hot.CEDO nr.44894/13 din 19.10.21 (f.d. 7).

Prin ordinul de plată nr.49 din 27.12.2021, Ministerul Finanțelor a transferat în beneficiul lui Nica Grigore suma de 56369,04 lei (2789 euro) în conformitate cu Hot.CEDO nr.44894/13 din 19.10.21 (f.d. 8).

Prin ordinul de plată nr.50 din 27.12.2021, Ministerul Finanțelor a transferat în beneficiul lui Dari Victoria suma de 23000,35 lei (1138 euro) în conformitate cu Hot.CEDO nr.44894/13 din 19.10.21 (f.d. 9).

În ședința de judecată, instanța a constatat că, Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica și dna Victoria Dări, erau angajați ai Ministerului Afacerilor Interne. Dna Victoria Dări fusese angajată în cadrul Departamentului de Executare al Ministerului Justiției până în anul 2010. La date diferite, toți reclamanții au obținut decizii judecătorești care obligau Consiliul municipal Chișinău să le acorde spațiu locativ, în conformitate cu legislația în vigoare, cu excepția dnei V. Dări, care și-a bazat acțiunea pe Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, toți reclamanții au invocat prevederile Legii cu privire la poliție. Reclamanții au inițiat proceduri de executare, iar deciziile judecătorești respective au rămas neexecutate.

Totodată, instanța reține că Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica și dna Victoria Dări au depus cereri la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului cu privire la neeexecutarea deciziilor judecătorești pronunțate în favoarea lor prin ce s-a invocat încălcarea dreptului de acces la o instanță, precum și dreptul lor la respectarea bunurilor sale. Au mai invocat reclamanții lipsa unui recurs efectiv și au invocat Articolelel 6 și 13 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr.1.

Astfel, prin hotărîrii CEDO în cauza Prodius și Alții v.Republica Moldova (cererea nr.44894/13 și alte 3) din 19.10.2021, Curtea a hotărît că a avut loc o încălcare a Articolului 13 din Convenție, în privința reclamanților din cererile nr.44894/13, 69759/13 și 2598/15; A hotărît: a) că Statul reclamat trebuie să plătească reclamanților, în termen de trei luni, sumele indicate în tabelul anexat, care urmează să fie convertite în moneda Statului reclamat conform ratei de schimb aplicabile la data transferului; b) că, la expirarea celor trei luni menționate mai sus și până la executarea hotărârii, va fi achitată o dobândă adițională la sumele respective, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practicată de către Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale (f.d.17-24).

Instanța constată că Primăria/Consiliul mun.Chișinău are calitatea de debitor în procedura de executare ce vizează acordarea spațiilor locative creditorilor Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica și dna Victoria Dări, însă pârâtul a menționat că nu refuză executarea hotărîrilor judecătorești, ci neexecutarea hotărârilor judecătorești privind acordarea spațiilor locative sociale beneficiarilor se datorează din lipsa mijloacelor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor judecătorești, precum și lipsa

spațiului locativ liber și nu a executat hotărârile judecătorești irevocabile și nu a asigurat familiile Prodius Andrei, Grigore Cotovici, Grigore Nica și dna Victoria Dări cu spațiu locativ.

În conformitate cu art.3 lit.a) și e) din Legea privind descentralizarea administrativă nr.435 din 28.12.2006, Descentralizarea administrativă are la bază următoarele principii: a) principiul autonomiei locale, care presupune garantarea dreptului şi capacităţii efective a autorităţilor publice locale de a reglementa şi gestiona, conform legii, sub propria lor responsabilitate şi în interesul populaţiei locale, o parte importantă din treburile publice; e) principiul corespunderii resurselor cu competenţele, care presupune corespunderea resurselor financiare şi materiale alocate autorităţilor publice locale cu volumul şi natura competenţelor ce le sînt atribuite pentru a asigura îndeplinirea eficientă a acestora.

Potrivit art.3 din Legea privind administraţia publică locală nr.436 din 28.12.2006, Administrarea publică în unităţile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilităţii autorităţilor publice locale şi consultării cetăţenilor în probleme locale de interes deosebit. Autorităţile administraţiei publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizaţională, gestionară şi financiară, au dreptul la iniţiativă în tot ceea ce priveşte administrarea treburilor publice locale, exercitîndu-şi, în condiţiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat. Aplicarea principiilor enunţate în prezentul articol nu poate afecta caracterul unitar şi indivizibil al statului.

Art. 10 alin.(1)-(3) din aceiași lege, prevede că Autorităţile publice locale îşi desfăşoară activitatea în domeniile stabilite de Legea privind descentralizarea administrativă, dispunînd în acest scop de competenţe depline care nu pot fi puse în cauză sau limitate de nici o autoritate publică, decît în condiţiile legii. Competenţele autorităţilor publice locale sînt delimitate în condiţiile prezentei legi între competenţele autorităţilor publice deliberative şi executive de nivelurile întîi şi al doilea. Autorităţile administraţiei publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competenţe autorităţilor publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competenţe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităţilor locale de nivelul corespunzător şi fără ca colectivităţile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare.

La caz, instanța consideră întemeiate argumentele pârâtului cu privire la faptul că nu au fost și nu sunt alocate surse financiare de Stat pentru construcția locuințelor sociale, iar autoritățile Statului, la caz, urmează să găsească acele soluții care ar putea să rezolve problema lipsei mijloacelor financiare în vederea alocării către autoritățile publice locale a mijloacelor financiare în aces scop. Or, art.8 lit.c) din Legea cu privire la locuinţe nr.75 din 30.04.2015, prevede că Autorităţile locale de nivelul întîi au următoarele atribuţii: c) asigură construcţia şi procurarea de locuinţe sociale, de manevră, de serviciu, care urmează să asigure necesităţile de obţinere a locuinţelor de către persoanele care au acest drept, ***în limita mijloacelor alocate de la bugetul de stat şi bugetele locale în limitele resurselor disponibile în acest scop***;

La fel, art.9 alin.(4) din Legea cu privire la locuinţe nr.75 din 30.04.2015, stipulează că Construcţia, procurarea sau reabilitarea locuinţelor sociale se efectuează conform proiectelor investiţionale, ***în limita mijloacelor financiare anuale aprobate în bugetul de stat şi bugetele locale în limitele resurselor disponibile, precum şi din mijloacele financiare sub formă de credite şi/sau granturi, acordate de către partenerii externi de dezvoltare***.

În acest context, instanța constată că Primăria mun.Chișinău prin demersul nr.04-108/255 din 11.04.2018 a solicitat Guvernului, iar prin demersul nr.06-103/209 din 18.04.2019 a solicitat și Guvernului și Ministerului Finanțelor alocarea surselor financiare din bugetul de stat în scopul construcției locuințelor sociale, informând că sunt circa 200 de creditori-urmăritori care din anul 2000 și până în prezent nu au fost asigurați cu spațiu locativ, iar hotărîrile judecătorești în acset

sens, rămân neexecutate în timp, ceea ce duce la condamnarea Statului la cheltuieli suplimentare considerabile pentru neexecutarea hotărîrilor judecătorești (f.d.62, 59-61).

Potrivit răspunsului Ministerului Finanțelor nr.11/1-03/769/453 din 22.05.2018, Ministerul a relatat că începînd cu anul 2008 în bugetul de stat anual, din contul împrumutului oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB), se prevăd alocații pentru construcția locuințelor sociale întru asigurarea cu spațiul locativ a păturilor socialmente vulnerabile, în perioada implementării Proiectului „Construcția locuințelor sociale" (etapa I și II) au fost construite blocuri locative cu locuințe sociale în mai multe localități ale Republicii Moldova, inclusiv două blocuri locative în municipiul Chișinău (str. Liviu Deleanu, nr. 9/2 și Nicolae Milescu Spătaru, nr. 21/5). În acest context a informat că, Proiectul „Construcția, locuințelor sociale II", implementat de către o Unitate din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Rcgionale și Mediului, urmează a fi finalizat în anul 2019. Ulterior, în baza performanțelor obținute, se preconizează examinarea condițiilor Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei de inițiere a etapei a III-a a Proiectului; A menționat că, ***în bugetul de stat pentru anul 2018 și la etapa elaborării CBTM pe anii 2019-2021 din contul resurselor generale ale bugetului de stat nu se prevăd alocații în vederea construcției locuințelor sociale***. Pornind de la cele expuse, în cazul lansării Proiectului „Construcția locuințelor sociale III", Primăria municipiului Chișinău va avea posibilitate să ănainteze propuneri de proiecte investiționale întru construcția locuințelor sociale (f.d.63).

Prin demersul nr.05-106/953ies din 17.10.2022 s-a adresat Guvernului Republicii Moldova prin care a solicitat intervenirea, inclusiv a Ministerului Muncii și Protecției sociale, Ministerul Finanțelor în vederea alocării surselor financiare din Bugetul de Stat pentru procurarea/construirea locuințelor sociale în scopul executării hotărîrilor judecătorești devenite definitive și irevocabile prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ categoriile de cetățeni-beneficiari de aceste locuințe (f.d.45-47).

Prin răspunsul Ministerului Finanțelor nr.09/1-03/339/1537 din 09.11.2022, s-a relatat că în conformitate cu prevederile Legii nr.170/2022 a fost aprobat Acordul de grant dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea asistenței tehnice „Activități preparatorii aferente unui proiect privind locuințele sociale", semnat la Chișinău la 5 mal 2022, Potrivit art.2 din lege, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării, Regionale, prin intermediul- Unității de implementare a proiectului de Construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile II, va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor acordului menționat. Conform Acordului, obiectivul general al grantului solicitat este elaborarea Studiului de fezabilitate și Elaborarea proiectului. Studiul de fezabilitate va oferi analiza necesară cu privire la situația actuală, a locuințelor și necesitățile estimate pentru locuințele sociale, cămine pentru studenți și aziluri pentru bătrâni, va contribui la revizuirea cadrului legislativ ce se referă la locuințele sociale; va recomanda opțiuni adaptate pentru scheme de locuințe; va determina beneficiarii eligibili și, de asemenea, va asigura faptul că oferta ce vizează noul proiect privind locuințele sociale va fi direcționată spre îmbunătățirea condițiilor de viață ale grupurilor de populație vulnerabilă selectate; acesta va stabili, de asemenea, angajamentele de implementare, necesitățile de asistență tehnică pentru susținerea implementării, graficul de implementare, costurile și sursele de finanțare, riscurile potențiale și măsurile de atenuare; acesta va asigura faptul că oferta va prezenta un proiect ce trebuie să fie viabil din punct de vedere instituțional, financiar și tehnic, precum și durabil din punct de vedere social, ecologic și economic, Componenta privind elaborarea proiectului va avea drept scop conlucrarea cu

municipalitățile participante în vederea definirii subproiectolor acestora și elaborării primei etape, resurselor disponibile (inclusiv terenul disponibil, locația, statutul serviciilor, utilitățile disponibile, clădirile existente ce urmează a fi renovate/reutilizate), necesitățile de investire și estimările de costuri; selectarea subproiectelor, analiza maturității subproiecotelor (inclusiv terenul alocat, clădirea (clădirile) existentă(-e), proiectele contractate/fnalizate). ***Prin urmare, având în vedere importanța identificării soluției cu privire la asigurarea procurării/construcției locuințelor sociale persoanelor eligibile potrivit criteriilor stabilite, precum și constatările studiului de fezabilitate efectuat, Ministerul Finanțelor comunică, că va reveni la examinarea subiectului în cauză, ulterior luării deciziei definitive privind implementarea proiectului „Proiect locuințe sociale III”***. (f.d.48-49).

În circumstanțele relevate și conform normelor de drept material enunțate, instanța constată că Primăria mun. Chișinău/Consiliul municipal Chișinău având calitatea de debitor în procedurile de executare privind asigurarea cetățenilor cu spații locative conform hotărîrilor judecătorești, a întreprins pe parcursul anilor mai multe acțiuni, înaintînd mai multe demersuri către autoritățile statului-Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor, MinisteruluiEconomiei și infrastructurii cu privire la alocarea surselor financiare din Bugetul de Stat pentru procurarea/construirea locuințelor sociale în scopul executării hotărîrilor judecătorești devenite definitive și irevocabile prin care autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu locativ categoriile de cetățeni-beneficiari de aceste locuințe, însă prin răspunsurile oferite s-a comunicat că în bugetul de stat nu se prevăd alocații în vederea construcției locuințelor sociale.

În concluzie, instanța atestă lipsa vinovăției Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești în situația în care lipsa locuințelor sociale, reprezintă o problemă de interes național și astfel cum Legea prevede obligația autorității locale să asigure cu spațiu locativ persoanele beneficiare, exact în aceiași manieră Legea cu privire la locuinţe nr.75 din 30.04.2015, art.7 lit.c) prevede că Guvernul elaborează şi aprobă politica locativă a statului privind: alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat pentru construcţia şi procurarea de către autorităţile administraţiei publice locale a locuinţelor sociale, de serviciu, de manevră.

În astfel de circumstanțe, instanța constată că la caz nu se întrunesc condițiile prevăzute de lege întru compensarea prejudiciului invocat în ordine de regres, fapt pentru care acțiunea depusă de Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției, urmează să fie respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Potrivit art.98 alin.(1) CPC, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamanta a fost scutită, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu prevederile pct. 1.7 din Anexa nr. 2 a Legii taxei de stat nr. 213 din 31.07.2023, Se scutesc de taxa de stat şi de taxa de timbru autorităţile administraţiei publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi organele subordonate lor finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale.

Într-o altă ordine de idei, judecătorul notează că în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Dat fiind faptul că cererea de chemare în judecată înaintată de Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea în ordine de regres a sumelor, a fost respinsă ca neîntemeiată, cheltuielile de judecată nu se compensează.

În conformitate cu art. 238-241 Codul de procedură civilă, instanța de judeacată

h o t ă r ă ş t e:

Cererea de chemare în judecată depusă de Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea în ordine de regres a sumelor se respinge ca nefondată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău sediu Centru.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Bagrin Lucia